

USTAWA

z dnia 2013 r.

**o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa
w zakresie dożywiania”**

Art. 1. W ustawie z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259, z 2008 r. Nr 225, poz. 1487 oraz z 2009 r. Nr 219, poz. 1706) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Program jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 80 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.) i jest realizowany w latach 2006 - 2020.”;

2) w art. 6a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko, w szkole lub przedszkolu, wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy.”;

3) w art. 13:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13 1. Program jest finansowany z budżetu państwa oraz ze środków budżetów gmin, a łączne nakłady na finansowanie Programu w całym jego okresie realizacji wyniosą nie mniej niż 11.425.000 tys. zł, w tym w latach 2014 – 2020 nie mniej niż 5.425.000 tys. zł rocznie.”

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Planowane środki z budżetu państwa na realizację działań przewidzianych w ramach Programu w latach 2014 – 2020 nie mogą być w poszczególnych latach mniejsze niż 550.000 tys. zł.";

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Środki, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, są planowane w budżetach wojewodów oraz w rezerwie celowej budżetu państwa.";

4) art. 16 otrzymuje brzmienie :

„Art. 16. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedstawi Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdanie z realizacji Programu nie później niż do dnia 30 września roku następującego po roku, w którym zakończono jego realizację.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2013 r.

UZASADNIENIE

Program wieloletni został ustanowiony ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259, z późn. zm.)

W okresie jego realizacji przyjęte w Programie rozwiązania przeciwdziałające zjawisku niedożywienia wśród dzieci i uczniów, a także osób dorosłych, okazało się rozwiązaniem bardzo skutecznym. Pozwalało również na wspieranie gmin, w tym także finansowe, w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym.

Realizacja ustawy potwierdziła prawidłowość przyjętych rozwiązań, wiążących się także ze wzmacnianiem aktywności gmin w rozwiązywaniu problemu niedożywienia w kraju. Dlatego też niezbędnie jest kontynuowanie Programu wieloletniego w latach 2014 – 2020.

W tym celu konieczna jest nowelizacja ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Proponowane rozwiązanie przedłuży okres działania Programu wieloletniego na lata 2014 – 2020 – zmiana w art. 1 ust 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Wprowadza się także niezbędne korekty wynikające z konieczności realizacji Programu w dalszych latach, jak również dokonuje zmian wynikających z monitoringu realizacji ustawy w latach 2006 – 2013.

Zmieniono, uproszczono i dostosowano brzmienie art. 6a uwzględniając także możliwości podejmowania nauki w szkole przez 6-cio latki.

Kolejna z proponowanych zmian umożliwia przedłożenie Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu wieloletniego z całego okresu realizacji w terminie do 30 września roku następującego po zakończeniu realizacji programu wieloletniego. Pozwoli to na zobrazowanie dynamiki realizacji programu przy zachowaniu funkcji kontrolnej Sejmu RP nad realizacją zadania. Natomiast przyjmowanie sprawozdań cząstkowych (rocznych) uchwałą Rady Ministrów pozwala na bieżące kontrolowanie realizacji Programu i ewentualne elastyczne reagowanie Rządu na ten proces.

Szacuje się, że w kolejnych latach realizacji Programu liczba osób objętych działaniami z niego wynikającymi będzie oscylowała w granicach ok. 2.000.000 osób. Precyzyjne określenie liczby osób objętych Programem w kolejnych latach jest

trudne do oszacowania, co związane jest z poziomem osiągniętych dochodów uprawniających do bezpłatnej lub częściowo odpłatnej pomocy, liczbą dzieci podejmujących naukę w klasach I szkół podstawowych, lub liczbą dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli.

Nowelizacja ustawy nie wprowadza dodatkowych kosztów realizacji Programu, które obciążałyby budżety gmin. Przewiduje się, że wielkość minimalnych środków niezbędnych po stronie jednostek gminnego samorządu terytorialnego będzie analogiczna jak w latach 2006 – 2013, tj. 225 000 tys. zł rocznie.

Natomiast po stronie budżetu państwa przewiduje się, że w latach 2014 – 2020 środki będą zapisywane w ustawach budżetowych na kolejne lata w wysokości nie mniejszej niż 550.000 tys. zł rocznie w okresie realizacji programu.

Kontynuowanie programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” do roku 2020 pozwoli zaliczyć go do tzw. wkładu własnego przy planowaniu programu funduszu FEAD na lata 2014 – 2020. Komisja Europejska zaproponowała bowiem utworzenie funduszu zapewniającego pomoc osobom najbardziej potrzebującym w Unii Europejskiej. Fundusz wspierałby programy państw członkowskich, które zapewniają żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły dla osób bezdomnych oraz dzieci w trudnej sytuacji materialnej.

Komisja przewiduje budżet dla tego funduszu w wysokości 2,5 mld euro na lata 2014-2020 jako część jej wniosku z czerwca 2011 r. dotyczącego wieloletnich ram finansowych. Państwa członkowskie byłyby odpowiedzialne za pokrycie 15% kosztów swoich programów krajowych, natomiast pozostałe 85% kosztów byłoby finansowane z funduszu. W ramach proponowanego funduszu państwa członkowskie mogłyby ubiegać się o środki finansowe na wsparcie programów operacyjnych na lata 2014-2020 realizowanych w ramach programów zapewniających – za pośrednictwem organizacji partnerskich – żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły (np. obuwie, mydło, szampon) osobom bezdomnym i dzieciom w trudnej sytuacji materialnej.

Przedmiot regulacji niniejszej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Regulacja będzie oddziaływać na organy administracji rządowej i samorządowej, pozwalając na planowanie dodatkowych działań wynikających z realizacji Programu. Regulacja oddziałuje również na adresatów pomocy wynikającej z ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259, z. późn. zm.). Regulacja ma wpływ na efektywność pomocy udzielanej w ramach Programu, działania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w odniesieniu do dzieci, uczniów i osób dorosłych w zakresie przeciwdziałania zjawisku niedożywienia. od roku 2008 nie było dzieci, uczniów lub osób dorosłych tj. beneficjentów programu, którzy spełniali określone ustawą, podwyższone kryterium dochodowe uprawniające do bezpłatnej pomocy, a którzy nie byli objęci programem ze względu na brak środków. Sytuacja tak ma miejsce po raz pierwszy od roku 1996 tj. od czasu wspierania przez kolejne Rządy zadania własnego gminy.

Od roku 2009 głodny uczeń może być objęty pomocą w formie posiłku bez ustalanie sytuacji rodzinnej w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego (art. 6a ustawy z dnia 25 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Wystarczy aby taki fakt zgłosił do dyrektora szkoły. Od tego roku tą formą pomocy objęto:

rok 2009 – 20.7783 uczniów, w tym na wsi 12.446 – koszt posiłków 4.222.218 zł.,
w tym na wsi 2.292.470 zł,

rok 2012 – 65.039 uczniów, w tym na wsi 37.289 – koszt posiłków 12.148.579 zł.,
w tym na wsi 11.801.666 zł.

W wyniku realizacji programu od początku jego realizacji nastąpiło zmniejszenie np.:

1) liczby uczniów wymagających pomocy, a nieobjętych nią z powodu braku warunków technicznych i sanitarnych do przygotowania posiłku:

rok 2006 – 3.033 uczniów w tym na wsi 2.146

rok 2012 – 93 uczniów, w tym na wsi 63.

2) liczby uczniów wymagających dożywiania, a nieobjętych programem z powodu niechęci do korzystania z tej formy pomocy:

rok 2006 – 11.118 uczniów, w tym na wsi 6.223,

rok 2012 – 2.540 uczniów w tym na wsi 1.169.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę osób, w tym dzieci i młodzieży szkolnej obejmowanych różnymi formami pomocy wynikającymi z programów wspierających dożywianie od roku 2001:

Rok	Ogółem	w tym: dzieci i młodzież	w tym : na wsi
Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 2006 – 2013*			
2012	1.922.697	1.066.277	613.860
2011	1.933.988	1.031.354	601.254
2010	1.977.351	1.089.288	634.809
2009	1.984.108	1.125.369	661.305
2008	2.006.008	1.174.777	694.672
2007	2.270.742	1.332.383	768.420
2006	2.446.518	1.452.056	826.336
2005*	1.884.095	1.256.412	724.251
2004**		947.821	579.387
2003		1.054.462	656.179
2002		1.002.493	628.699
2001		701.130	433.620

* Program „Posiłek dla potrzebujących”

** W latach 2001 – 2004 dożywianiem objęci byli wyłącznie uczniowie

Jak wynika z powyższych danych liczba osób obejmowanych pomocą oscyluje w stałej wielkości tj. ok 2 mln osób. Nie zmienia się także liczba dzieci i uczniów obejmowanych różnymi formami pomocy pomimo że w okresie ostatnich lat liczba uczniów szkół zmniejszyła się o ok. 1,5 uczniów. Oznacza to, że stopień zagrożenia niedożywieniem w tej grupie beneficjentów programu wieloletniego jest bardzo duży. Jak wynika z badań przeprowadzanych ramach kwestionariusza badania EU-SILC, respondenci pytani są o możliwości finansowe zaspokojenia spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień.

W Polsce w 2011 r. spośród 13,2 mln gospodarstw domowych, brak możliwości finansowych zaspokojenia posiłku składającego się z mięsa, ryb deklarowało ok. 2,1 mln tj. 15,7% gospodarstw domowych, z czego 1,5 mln doświadczało pogłębionej deprivacji materialnej, 0,8 mln ubóstwa relatywnego, a 0,4 mln niskiej intensywności pracy.

Gospodarstwa deklarujące brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień zamieszkiwało łącznie ok. 5,3 mln osób (14,1 % populacji ogółem), w tym ok. 1,7 mln dzieci.

Powyższe dane wskazują wyraźnie, że problem niedożywiania, a właściwie głodu w Polsce jest problemem obejmującym znaczną część populacji, w tym znaczą część dzieci i uczniów.

Liczbowa charakterystykę osób korzystających z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2012 przedstawiona została w załączniku do Oceny Skutków Regulacji – załączniki nr 1.

2. Zakres konsultacji społecznych.

Projekt regulacji zostanie przedstawiony do zaopiniowania następującym podmiotom:

- 1) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”,
- 2) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
- 3) Forum Związków Zawodowych,
- 4) Pracodawcom RP,
- 5) Konfederacji Lewiatan,
- 6) Business Centre Club – Związkowi Pracodawców,
- 7) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
- 8) Radzie Pomocy Społecznej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej,
- 9) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej,
- 10) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” zaproponował rozszerzenie projektu ustawy o zapisy pozwalające na prowadzenia dożywiania dzieci i młodzieży w trakcie przerw w nauce. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” została poinformowana, że ustawa nie ogranicza programu dożywiania do trwania

roku szkolnego. Zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259 ze zmianami) program jest realizowany od 1 stycznia 2006r. do 31 grudnia 2013r. Organizacja dożywiania w okresie przerw w nauce zależy od inwencji oraz możliwości poszczególnych gmin.

Uwagi Ogólnopolskiego Porozumienie Związków Zawodowych odnosiły się do działań rządu w zakresie polityki prorodzinnej a nie do materii regulowanej przez projekt niniejszej ustawy.

Obie centrale związkowe pozytywnie zaopiniowały projekt nowelizacji ustawy, a o stanowisku resortu pracy i polityki społecznej zostały poinformowane osobnymi pismami.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu terytorialnego na posiedzeniu w dniu 25 września 2013r. uznała projekt ustawy „za uzgodniony”.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) do niniejszego projektu nie zostały zgłoszone żadne uwagi.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Przewiduje się, że koszt realizacji Programu będzie wynosił nie mniej niż 550.000 tys. zł rocznie, w okresie jego realizacji, w ramach środków zapisanych w ustawie budżetowej na kolejny rok budżetowy.

Nie przewiduje się zwiększania środków własnych jednostek samorządu terytorialnego poza środkami zapisywanymi w uchwałach budżetowych na realizację Programu w dotychczasowej wysokości tj. 225.000 tys. zł rocznie. Udzielenie pomocy w formie dożywiania dzieci (pkt. 14) oraz zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym (pkt.3) jest zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 i 509) zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, co oznacza że jednostki samorządu terytorialnego muszą mieć zapisane na te zadania środki w uchwałach budżetowych. Przystąpienie do realizacji programu wieloletniego nie jest obowiązkowe i to gmina samodzielnie

podejmuje decyzje o podpisaniu porozumienia z wojewodą oraz przeznaczeniu określonej w ustawie części środków własnych na realizację zadania.

Proponowany zakres zmian ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" nie powoduje zwiększenia środków budżetu państwa ani środków budżetów gmin w zakresie kontynuacji programu do roku 2020 niż środki przeznaczane w latach 2006 – 2013.

Łączne nakłady środków finansowych w okresie realizacji programu wyniosą 11.425.000 tys. zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Regulacja nie wpływa na rynek pracy.

5. Wpływ aktu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowania przedsiębiorstw

Nie przewiduje się wpływu aktu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na rozwój regionalny

Nie przewiduje się wpływu aktu na rozwój regionalny.